

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Bereșana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrișana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Delunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Seldgeana”, „Sentinela”, „Sylvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
IOAN I. LAPĂDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiiu, 26 Maiu 1907.

Nr. 21.

La Conferența Băncilor.

La sfârșitul lunii viitoare reprezentanții băncilor noastre se vor întruni din nou la Sibiiu: la adunarea de constituire a însoțirii „Solidaritatea”.

După cât suntem informați acești reprezentanți vor fi chemați cu deosebire pentru formalitățile de constituire ale susnumitei însoțiri. Bun lucru! Credem însă că dacă sacrificăm bani grei și timp scump ar fi bine ca reprezentanții institutelor noastre de bani să se îndeletnicească și cu alte lucrări în afară de cele ale „Solidarității”, cu atât mai mult cu cât obiectul cel mai important: statutele acesteia s’au discutat și primit deja în conferența trecută așa încât puțin ar mai rămânea de făcut în privința înființării însoțirii ce ne preocupă. Ar fi bine la toată întâmplarea dacă reprezentanții băncilor noastre ar avea prilej să se ocupe și să discute măcar și numai o parte din mulțimea chestiunilor și afacerilor de bancă, care preocupă de prezent cercurile financiare din țară și străinătate. Intr’un asemenea caz interesul pentru viitoarea conferență ar fi neasemănat mai mare, iar lucrările ei mai multe și mai folositoare.

E aproape cu neputință a înșira aci toate chestiunile cari s’ar putea tracta în viitoarea conferență. Sunt atât de multe încât cu greu s’ar putea atinge toate. Noi însă va trebui să ne mulțămim cu oricât de puține. Căci, cine ar putea contesta folosul ce l-am avea de ex. dacă vre-unul dintre noi ne-ar face cunoscut *diferitele sisteme de contabilitate* de pe la băncile noastre și dacă s’ar pune în discuție și un *proiect pentru uniformizarea lor*? Cine? Ori apoi cine n’ar asculta cu interes și folos o conferență despre *realitatea bilanțurilor*? Ori — în fine — dacă e să ră-

mânem tot la chestiunile de contabilitate, pe cine nu l-ar interesa expunerea unui *mă-nunchiu de observări relativ la controlul intern și extern* și relativ la rezultatele ajunse de revizori și revizuirii? Abia credem că s’ar afla cineva pe care să-l lase indiferent astfel de chestiuni.

Dar apoi ce am zice dacă vre-unul dintre directorii mai bătrâni ai băncilor noastre și-ar lua osteneala să ne arete experiențele sale cu privire la *serviciile de informațiune* și la *cen-zurarea creditelor*? Desigur, că numai bucură ne-am putea.

Nu mai puțin ar trebui să ne bucurăm, dacă vre-unul dintre juriștii noștri, cari cunosc afacerile băncilor noastre, ne-ar vorbi despre mult discutata chestiune a *domiciliării ulterioare a cambiei* în legătură cu praxa ce se observă în aceasta privință la singuraticile institute de bani. Tot asemenea ar fi bine văzut un al doilea, care ne-ar expune experiențele sale cu privire la *exceptiunile cambiale* precum și un al treilea care ne-ar reimprospăta în memorie proiectele discutate în timpul din urmă relativ la *reforma protestului cambial*.

Tot vre-un jurist, ori poate chiar și un funcționar cu praxă bună ar putea pune în discuție cu mult folos *favorurile legii de conversiune* cu care în legătură s’ar putea tracta foarte bine despre dispozițiunile legii și praxa cedărilor de împrumuturi ipotecare. În sfârșit mulțamitori ar trebui să fim aceluia dintre noi, care n’ar pregeta să ne vorbească câte ceva despre *dările și competențele societăților pe acții*.

Și acum dacă după toate acestea ne-am întreba: cine s’ar îndoi că prin discutarea unor astfel de chestiuni ori a altora de felul lor, întrunirea reprezentanților băncilor noastre, n’ar câștiga atât ca rezultat cât și ca importanță? Ar trebui să răspundem, că nimeni, nici chiar dacă pentru asemenea lu-

cruri ar trebui să stăm două sau trei zile în Sibiu.

Dar noi mergem mai departe și zicem că — îngăduindu-ne timpul — am da numai o dovadă de pricepere a chemării noastre, dacă am putea asculta dela vre-unul dintre ai noștri expunerea vre-unei chestiuni de interes economic obșteșc cum ar fi de pildă proprietatea țărănească, ușurarea sarcinilor hipotecare, distribuirea rațională a proprietății, parcelările etc., tot chestiuni dela cari atârnă propășirea social-economică a neamului nostru. Firește toate acestea numai dacă timpul și mijloacele ne-ar permite-o.

Cât privește felul în care s'ar pune în discuție aceste chestiuni, ar fi cel urmat de alții la asemenea ocaziuni. Cei încredințați cu lucrarea singuraticilor teme le-ar expune spre ascultarea tuturor, după care ar urmări imediat observările, părerile și experiențele celor prezenți relativ la obiectele tractate. Fără îndoială că discuțiile ce s'ar porni, ar putea da la iveală și lumina multe lucruri nouă, din care și cei mai versați în afacerile de bancă să poată prinde câte ceva. Iar ca folosul să nu fie numai al celor ce ar participa la Conferența băncilor, ci al tuturor din cei ce se interesează de astfel de chestiuni, temele lucrate precum și un rezumat al discuției asupra lor s'ar putea aduna și tipări într'un volum, pe care să-l poată avea ori și cine. Ar fi aceasta o mărturie cinstită a străduințelor noastre.

Dar poate vor zice unii că timpul e scurt pentru pregătirea unei astfel de conferențe. Noi credem că nu, mai cu samă dacă conferența băncilor nu s'ar ține la finea lui Iunie, ci — cece ar fi mai consult — în 14 și 15 Iulie, zilele în cari se întrunesc și secțiunile științifice-literare ale „Asociațiunii“. Biroul Delegațiunii, pentru orice eventualitate ar putea însărcina pe unii dintre noi cu pregătirea anumitor teme, în vreme ce alții, dintre ceice ar avea plăcere și interes încă s'ar putea cugeta asupra diferitelor chestiuni. În chipul acesta ne-ar succeda să ne prezentăm la conferență cu oarecare material studiat și gata de discuție.

Admitem că de data aceasta, ca început, încercările noastre vor fi modeste și — poate — și timide. Aceasta nu trebuie să ne descurajeze. Nimic în lume — cu excepția celor dumnezești — nu s'a făcut dintr'odată perfect. Oricât de puțin ar fi să prestăm, totuș e ceva și pentru omul cuminte și străduitor nimic în lume nu e prea puțin. Din contră se face un început, din care cu timpul s'ar

putea dezvoltă lucruri bune și folositoare. Să cercăm!

Avem convingerea, că dacă ideea sulevată în aceste rânduri va primi aprobarea celor competenți, aceștia vor afla modul și măsura în care s'o poată realiza. Și desigur — dacă nu vom pregeta a ne da concursul — vor și face o încercare, pentru care nu se riscă nimic. Teama de un eventual nesucces e exchisă. Suntem noi îndeajuns oameni ca să putem face începutul unui lucru bun și folositor. În această credință lăsăm afacerea în sama celor în drept. I. I. L.

Reforma institutelor de bani.

Revista bilunară „*Kereskedelmi Iog*“ din Budapesta de sub direcțiunea judeului de curie Grecksák K. a început a publica în Nrul său 8 dela 15 Aprilie a. c. o serie de articoli asupra reformei institutelor de bani, datoriti penei dlui *Oskar Bánfi*, cunoscut scriitor economic și procuristul institutului „Belvárosi Takarékpénztár r. t.“ din Budapesta. Cu încuviințarea autorului și a redacției numitei reviste reproducem acești articoli, cari tractează importanta chestiune a reformei institutelor de bani în 5 capitoli, intitulati cum urmează: I. Despre ideea și mișcarea de reformă a institutelor de bani în general. II. Despre fondul de pericol și modul de plasare al depozitelor spre fructificare. III. Ce s'a întâmplat în anii ultimi? IV. Revițiune și contabilitate uniformă. V. Să se facă reforma prin lege sau pe cale autonomă și cum?

I.

Despre ideea și mișcarea de reformă a institutelor de bani.

Chestiunea este la ordinea zilei aproape dela fondarea primului institut de bani în patria noastră. Melchior Lónyay a tractat reforma institutelor de bani deja în 1846 în opul său „*Közügyeink*“ și de atunci chestiunea a rămas în permanență la ordinea zilei. Este explicabil lucrul acesta. Institute de bani sunt foarte multe în Ungaria; la cele mai multe dintre ele conducerea este încredințată unor persoane, despre cari neamurile, vecinii, cunoscuții, comuna ori orașul întreg, cu un cuvânt toți știu, că sunt cârpaci, că nu se pricepe la afacere; în trecut s'au și făcut multe greșeli, de cari apoi fiecare s'a legat și pe cari toți le-au defăimat, prin urmare nu este o plăcere a critica un lucru pe care fiecare crede a-l picepe, fiindcă pare a fi atât de simplu?

Este fapt că la noi aproape „fiecine“ s'a pronunțat și se pronunță încă și azi asupra acestei mari și importante chestiuni; s'au ivit mii de proiecte în trecut, dar vre-un rezultat pozitiv multe discuții până acum n'au dat. Tractând acum și eu chestiunea reformei institutelor de bani scopul îmi este mai ales să cercetez: în ce direcție s'au dezvoltat în anii din urmă institutele noastre de bani și de fapt care este rezultatul practic al mișcării de reformă, care cu deosebire în anii 1890 a aruncat iarăș valuri mari. Discutată trebuie mai departe chestiunea, că extinderea institutelor de bani din capitală în provincie în ce mă-

sură influențează de prezent și în viitor ideea de reformă a institutelor de bani.

Înainte de toate se impune lămurirea unor chestiuni principiale.

În studiul prezent se au în vedere toate institutele de bani din patrie, deci nu numai cele din provincie; când va fi necesar a face distincție între acestea din urmă și cele din capitală, atunci se va aminti aceasta separat.

În cele ce urmează se vorbește totdeauna de institutele de bani fondate pe acții; deosebire între bănci, case de păstrare, însoțiri de credit etc. nu se face. Dacă un institut oarecare cultivă afacerile de depozit și de credit, atunci aparține institutelor de bani, a căror gestiune și organizare formează obiectul acestor cercetări. Din faptul că un institut de bani se numește Casă de păstrare nu urmează că trebuie să cultive mai puțini rami de afaceri decât o bancă. Aceasta este o părere învechită, ruginită, peste care s'a trecut de mult și pe care o accentuiază de cele mai multeori conducătorii institutelor de bani botezate bănci, fiindcă se tem că casele de păstrare le fac concurență și le scurtează câștigul. Principalul este esența, nu forma. Însoțirile nu vin în considerare la acest loc.

Dintre proiectele de reformă vor fi tractate mai amănunțit numai cele două mai principale: 1. proiectul, care propune crearea unui fond comun al institutelor de bani și 2. proiectul, care pretinde ca institutul de bani să li-se impună în mod obligator, cum au să-și plaseze o parte a pasivelor lor.

Iată pe scurt motivarea principiilor schițate mai sus.

Primul este că nu se face deosebire între institutele de bani din capitală și cele din provincie. Mulți când vorbesc de reforma institutelor de bani, au în vedere totdeauna numai reforma institutelor de bani din provincie. De ce? Împrejurarea, că un institut de bani își are sediul într'un oraș de lângă Dunăre și nu de lângă Murăș, încă nu oferă garanția recerută, că de fapt conducerea lui este ireproșabilă din punct de vedere teoretic și practic, rațională și circumspectă. Institutele de bani din capitală, ce este drept, stau sub un control mai sever din partea opiniei publice, decât cele din provincie, dar pentru aceea averile încredințate lor (cu puține excepțiuni) încă sunt mai mari, decât cele ale institutelor de bani din provincie și astfel controlul mai sever și este mai necesar.

Adevărat este și aceea, că muncitorii cei mai harnici ai societății se adună în capitală, unde li-se oferă mai multe posibilități de existență și aici se află mai mulți conducători specialiști decât în provincie. Cercul de afaceri încă este mai mare și mai multilateral și astfel conducerea reclamă mai multe cunoștințe de specialitate și mai bune puteri de lucru.

Din motivul acesta nu este la loc a face deosebire între institutele de bani din punct de vedere geografic.

În praxă însă s'a făcut până acum aceasta deosebire. Dacă vom răsfoi opul lui Dr. A. Halász, în care acesta a adunat materialul referitor la mișcarea de reformă a institutelor de bani din patrie („Siguranța depozitelor spre fructificare, cu deosebită considerare la casele de păstrare“), ne vom convinge, că mai multe mișcări de reformă au murit în fașe, fiindcă institutele de bani din capitală au observat față de ele o ținută rezervată.

De altă parte vedem, că la cele două instituții, cari sunt rezultatul concret al nizuințelor de reformă

pe cale autonomă a institutelor noastre de bani,* participă exclusiv numai institutele de bani din provincie — sub conducerea unui institut de bani din capitală.

Separarea aceasta, după părerea mea, oricât ar servi de bine interesele speciale, totuș face puține servicii acelei mari și salutare idei, care este motorul mișcării de reformă, din contră împiedecă și întârzie validitatea ei. De un rezultat durabil și de utilitate publică va putea fi vorbă numai, dacă reforma va cuprinde totalitatea institutelor de bani din țară, deci și pe cele din capitală.

Institutele de bani din capitală prin faptul că se extind în provincie, și prin aceasta transplantează mișcarea de centralizare în patria noastră, devin pionirii comunității de interese între provincie și capitală, deși prin aceasta la aparință divergențele dintre provincie și capitală devin mai pronunțate. Aceasta expansiune cu centralizarea ce stă în strânsă legătură cu ea, este un puternic mijloc auxiliar al adevăratei reforme a institutelor de bani.

Nizuințele de reformă ale institutelor de bani cuprind toate institutele, cari se ocupă în mod sistematic cu primirea de depozite (spre fructificare ori în Cont-curent). Acest ram de afaceri îl aflăm atât între operațiile caselor de păstrare, cât și între ale băncilor, însoțirilor și institutelor de credit etc., cari de aci înainte vor fi indicate cu numirea generală „bănci de depozit“.

Institutele noastre de bani s'au dezvoltat așa, că cercul de afaceri al caselor de păstrare, al băncilor etc. este în esență același. Case de păstrare, propriu zise, ca instituții umanitare, lipsesc de noi, fiindcă ale noastre cu excepțiuni de tot rare, sunt întreprinderi fondate cu scop de câștig.

Ar fi prin urmare nedrept și fără scop a restrânge cercul de afaceri al unei părți a institutelor de bani numai pe motiv, că obvine în firma lor cuvântul „casă de păstrare“. Împrejurarea, că un institut se ocupă numai cu escontarea de cambii, cu acordarea de împrumuturi ipotecare și avansuri pe efecte publice, că din acești rami de afaceri: Escontul face 50%, Împrum. ipotecare 30%, iar Împrumuturile pe efecte (Lombardul) 20% ale pasivelor sau numai a depozitelor, cu nimic nu dovedește, că conducerea institutului este corectă, pricepută și circumspectă. Cambiile, imobilile ipotecate sau efectele, ce servesc drept acoperire, pot fi și rele, resp. și de mai puțină valoare și într'o bună dimineață ne trezim, că conducerea, model în teorie, dă faliment. După părerea mea, la institute de bani fondate cu scop de câștig, fără considerare la firmă, sunt admise toate formele de plasare a capitalurilor, dacă siguranța și solvabilitatea institutului este neîntrerupt garantată.

Pot fi condamnate casele de păstrare dacă azi se ocupă deja cu cele mai varii afaceri de comisiune (însărcinări de bursă, incasso, etc.), afaceri de devize, întreprinderi și alți rami de afaceri — pe cari până nu de mult le cultivau numai băncile, — dacă acestea din urmă la rândul lor se ocupă cu primirea de depozite spre fructificare, făcându-le concurență foarte simțitoare în acest ram de operațiune?

Este fapt, și încă un fapt îmbucurător pentru o țară săracă în capitaluri, cum este a noastră, că la noi nu sunt case de păstrare propriu zise, ca în Occident, ci majoritatea institutelor noastre de bani sunt

* Aci autorul scapă din vedere asocierea băncilor noastre și a celor săsești, cari s'au născut din aceleași nizuințe.

bănci de depozit. Cele dintăi se pot mulțami cu sprijinirea contemplativă a spiritului de economie, cele din urmă trebuie să caute, în interesul lor propriu, bine priceput, să desvoalte la publicul lor spiritul de crutare și să învârtească cu folos capitalurile încredințate lor. Aceste bănci de depozit vor forma obiectul reformei institutelor de bani.

Ce scop are reforma? A satori, fie pe cale autonomă, fie pe cale legislativă norme obligatoare pentru administrația institutelor de bani, cari să garanteze siguranța institutelor (a capitalurilor proprii și străine) și solvabilitatea neîntreruptă a aceloră. Pe scurt deci: siguranță și mobilitate. Scopul reformei institutelor de bani, ce este drept, de obicei este arătat mai pe larg resp. mai multilateral. Din parte-ne ne mulțumim cu aceste două cerințe, fiindcă credem, că ele cuprind tot, ce pot pretinde creditorii dela un institut bine condus. Afară de acestea se mai poate ivi numai încă o singură dorință, cea referitoare la rentabilitate, dar în direcția aceasta pot face pretenziuni numai acționarii.

Pentru ajungerea acestui dublu scop, s'au făurit nenumărate proiecte, cu cari însă n'am intențiunea a mă ocupa mai detaliat, ci voi releva numai unele.

Satorirea minimalului capitalului societar. Din punctul de vedere al scopului acum amintit, dorința aceasta, după părerea mea, este de puțină importanță. Capitalul societar va forma în tot cazul numai o părțică a capitalului de operație al institutului, la a căruia plasare diferența între capitalul propriu și străin încetează. Dacă plasarea este rea, atunci părțica este întocmai așa riscată, ca și grosul capitalului, acuirat pe calea creditului. Desvoltarea institutelor de bani aduce cu sine, că cu timpul proporția dintre capitalurile proprii și străine devine mai rea, fiindcă capitalul de operație în urma desvoltării afacerilor, a creditului și a activității conducătorilor se sporește. Prin urmare siguranța, ce o oferă satorirea minimalului capitalului societar scade din zi în zi și devine în fine aproape iluzorie, dacă nu cumva se enunță în mod obligator, că la ajungerea unei anumite sume proporționale d. ex. când depozitele trec peste suma îndouăzecită a capitalului societar, acesta trebuie urcat. Aceasta nu se poate pretinde în mod echitabil, pentrucă siguranța inchipuită, ce o oferă proporțiunea dintre capitalul societar și cel străin, nu echivalează cu paguba ce ar rezultă pentru economia națională din scăderea spiritului de întreprindere. Creșterea rapidă a depozitelor ar necesita de azi pe mâne urcarea capitalului societar, proces care s'ar repeta după scurt timp din nou, dacă creșterea depozitelor ar fi durabilă. Prețul acțiilor, cu conziderație la emisiunile pendente, ar fi în continuă reducere. Satorirea unei limite maximale asemenea nu se poate motiva. Dacă, la capitaluri străine în sumă de 2 milioane se pretinde după exemplul de sus un capital societar de K 100 mii, atunci la 10 mil. trebuie să se pretindă un capital societar de $3\frac{1}{2}$ mil.; dar nu să se zică d. ex. că dela 1 mil. în sus observarea proporției nu se mai cere. Siguranță și mobilitate — conform celor zise — ce este drept nu oferă nici unul, dar echitatea ar cere să nu fie favorizat capitalul mare față de cel mic.

Cu tot dreptul pot fi întrebați propunătorii: ce are să se întâmple, dacă starea depozitelor se reduce? Să se reducă capitalul? Așa ceva în mod rezonabil nu se poate pretinde. De altă parte da, este de dorit, ca institutele de bani să nu se fondeze cu capitaluri societare prea mici. Piticul pus lângă uriași se pre-

zintă rău. În epoca de azi a băncilor mari a încetat dreptul de existență al institutelor mărunte. Dealtcum împrejurările aduc cu sine, că puterea de viață a institutelor de bani fondate cu capitaluri de tot neînsemnate, este foarte problematică, fiindcă în acelea nimeni nu are încredere. Creditorii întimpină institutul cu mai multă încredere, când văd că fondatorii, acționarii înșiși încă au încredere în viitorul întreprinderii, ceea ce își află expresiune în prima linie în faptul, că pun capitaluri mai mari la dispoziția aceleia. Capitalul societar corespunzător de mare, resp. nu prea mic, este prin urmare de dorit și din punct de vedere practic, dar numai față de marea majoritate a publicului laic. Pe oamenii de specialitate nu-i poate interesa la judecarea siguranței și mobilității unui institut de bani mărimea relativă a capitalului propriu. Sau este mare diferența dintre capitalul propriu și cele străine și atunci din conziderațiile de sus cel dintăi are un rol secundar; sau activele nu întrec ori întrec numai cu puțin capitalul propriu, în care caz institutul nu cade în cadrul acestor cercetări, pentrucă problema reformei institutelor de bani este în prima linie ocrotirea drepturilor creditorilor.

Proporționarea fondului de rezervă la starea depozitelor, asemenea o țin de o chestiune de tot secundară din punctul de vedere al reformei institutelor de bani. Mulți, ba s'ar putea zice, cei mai mulți, văd cea mai mare garanție a mobilității institutului în fondul de rezervă, cu toate că din punctul de vedere al mobilității fondul de rezervă are numai o importanță secundară. Rezervele formează în prima linie garanția rentabilității și în parte a siguranței institutului și nu a mobilității.

Fondul de rezervă sporește capitalul propriu, lucră împreună cu acesta și formează o poziție pasivă, după care nu trebuie plătite interese. Ajută deci la câștig și încă gratuit. Mobilitatea institutului însă nu o ridică, fiindcă este o poziție pasivă; mobilitatea o ridică numai pozițiile active. Prin urmare fondul de rezervă oricât de mare ar fi, din punctul de vedere al mobilității, este irelevant. Decizător este, că fondul de rezervă ca parte a totalului pasivelor, cum este plasat, adevă ce părți de avere îi sunt contrapuse în active.

Singularității rami de afaceri ce rol să aibă în cadrul întreprinderii? Care să fie proporția între singularității rami de afaceri la plasarea capitalurilor? Aceasta este o chestiune, care nu poate fi regulată prin lege. Alegerea rațională a ramilor de afacere și măsura cultivării aceloră trebuie încredințată cu totul conducătorilor institutului, pentrucă acestea depind totdeauna de conjunctura economică, de referințele locale și de situația pieței de bani. Nu este conzult a favoriza un ram de afacere față de celalalt; pentrucă se poate ivi ușor necesitatea, ca directorul institutului, care trebuie totdeauna să se nizuiască a plasă capitalurile disponibile, să fie nevoit a fortă ramul lombardului ori al împrumuturilor ipotecare, fiindcă suma destinată d. ex. pentru Escont este epuizată. În modul acesta se scapă din mână nu numai un câștig, ci, din necesitate, directorul poate fi adus în situația de a contracta într'un ram ori altul, în care mai este loc, afaceri mai puțin sigure, pe când afacerile bune și sigure este constrâns a le scăpa din mână, fiindcă capitalurile designate pentru ele sunt deja plasate.

Reprezentarea deponenților în comitetul de supraveghiere. O propunere greu de executat în praxă. Deponenții continuu se schimbă. Celce azi e ales membru în comitetul de supraveghiere pe baza depu-

nerii sale. mâne își poate ridica banii, intrucât nu se pretinde vinculară a unei anumite sume a depunerii pe durata calității sale de membru al comitetului de supraveghiere. Care ar fi situația în cazul din urmă? Aceiaș ca și de prezent în adunările generale ale acționarilor; s'ar alege, cu puține excepțiuni, candidații conducătorilor. Când și dintre acționari numai o parte mică poate fi întrunită în adunarea generală, cu cât mai greu și cu mai puțin rezultat se va putea face aceasta cu deponenții. Afară de aceasta acționarii sunt cunoscuți, pe când mare parte a deponenților nu-și depun banii sub numele lor. Cine să-i țină pe aceștia în evidență?

În fine se poate pretinde cu tot dreptul, ca direcțiunea și comitetul de supraveghiere să se aleagă din sinul acționarilor, cari își riscă averile. Deponențul să nu-și depună banii la un institut de a cărui bonitate nu este pedepplin convins, și-și poate ridica banii de acolo fără a pierde îndată ce începe a fi nedumerit.

Direcțiunea și comitetul de supraveghiere ca debitori ai institutului. Aflu că nu este conștient a enunța simplu, că membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere nu pot lua angajamente pasive față de institut, adică nu pot fi debitori ai aceluia. Să presupunem, că șeful unei firme mari este ales în direcțiunea unui institut de bani și firma din chestiune se folosește în afacerile sale de creditul institutului. Conștient și motivat ar fi a opri aceasta? Sau s'ar face imposibil, ca firma respectivă, peste tot să intre în legături de afaceri cu institutul în direcțiunea căruia se află proprietarul ei, sau rezultatul ar fi, că șefii multor firme mari ar stă la îndoială, că oare să primească funcția de membru în direcțiune la institutul de bani, din piața proprie, ținând cont, sub toate împrejurările de posibilitatea, că pot fi avizați la credit, care în acest caz li-s'ar refuză.

Zace însă în interesul bineprinceput al institutului, ca să se procedă cu cea mai mare precauțiune și precauțare la acordarea de credite pe seama membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere. Creditul personal să fie exchis, iar la acordarea de alte credite bonitatea să se cerceteze cu rigurozitate potențată, pentru că din astfel de afaceri nu este iertat să se păgubească institutul.

Exchiderea ori limitarea reescontului. A sistă peste tot reescontul însemnează a-i lua institutului posibilitatea de a-și mobiliza în parte activele. Dacă este admis a cedă o pretenziune de împrumut hipotecar acordat pe timp de 60 de ani, de ce să nu fie permis acelaș lucru cu o pretenziune cambială scadentă peste 60 de zile? Mai departe trebuie să se țină cont și de împrejurarea, că institutele de bani ungare sunt întreprinderi fondate cu scop de câștig, cari sunt necesitate și din considerații de rentabilitate a-și înmulți capitalul de operație prin reescont.

Limitarea reescontului astfel, ca suma aceluia să nu poată întrece dublul averii proprii a institutului, nu este recomandabilă, și anume din aceleași motive, cari au fost aduse contra statoririi proporției dintre singuraticii rami de afaceri. Obligamentul, ce se naște pentru institut din reescont nu depinde atât dela suma absolută a cambiilor reescontate, cât mai mult dela calitatea lor. Dacă de exemplu averea proprie a unui institut (capitalul societar și rezervele) este de K 300,000 atunci esențialul nu este aceea, că oare 600,000 sau 1 mil. coroane este suma reescontului? Milionul dacă constă din cambii bune, îi impune institutului o sarcină mai ușoară, decât cele K 600,000, cari se com-

pun din material slab și trebuie mare parte res-cumpărat.

Sunt deci de părere, că suma reescontului este o chestiune secundară. Lucru principal este bonitatea cambiei, pe care are interes și este chemat a o cercetă institutul care escontează (și nu celce reescontează).

Pentru a evita orice neînțelegeri observ însă imediat, că — fără să propun anumite limite, — totuș află de admisibilă extinderea reescontului numai între marginile, ce le dictează o administrație rațională și precaută, pentru că în timpuri când domnește lipsă de bani, când seacă o parte a izvoarelor de bani, restrângerea afacerilor nu este ușoară și la astfel de ocazii institutele, cari lucră cu reescont exagerat, pot ajunge în situații foarte neplăcute.

În cele de mai sus cred că am amintit pe scurt proiectele mai importante ivite până acum privitor la reforma institutelor de bani și am motivat pentru ce le conșider de inutile sau de prisos din punct de vedere practic. S'au mai ivit afară de acestea încă două-trei proiecte mai puțin importante, de cari se va face amintire la locul lor în capitoliul următor.

Precum am mai amintit, până acum s'au ivit două proiecte de importanță cardinală, cari tractează chestiunea reformei din punct de vedere al siguranței și solvabilității neinterupte a institutelor de bani. Unul este cel cu ideea fondului comun al institutelor de bani.

Al doilea este proiectul, care pretinde să se statorască în mod obligator cum au băncile de depozit să-și plaseze o parte a pasivelor lor.

Despre aceasta în capitoliul al doilea. *

(Va urma).

JURISDICȚIUNE.

Întregirea locurilor vacante în direcțiune prin direcțiune. Dacă direcțiunea în senzul statutelor este îndreptățită a întregi locurile devenite vacante în sinul său atunci întregirea aceasta se privește numai în cazul acela ca aprobată din partea adunării generale, dacă obiectul acesta a fost express indicat în ordinea de zi a adunării generale.

(Curia reg. sub Nr. 615/1905 dela 15 Ianuarie 1907).

Dreptul acționarilor de a cere convocarea adunării generale. Dreptul de a convocă adunarea generală, garantat prin lege acționarului sau acționarilor, cari reprezintă a zecea parte a capitalului societar, nu poate fi limitat prin statute.

(Deciziunea Nr. 1060/1907 a trib. reg. din Nyiregyháza ridicată la valoare de drept). *

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 23 Maiu 1907.

Situațiunea financiară a tuturor piețelor mai însemnate externe și interne s'a ameliorat și în săptămâna aceasta. Rezerva de bilete a băncilor de emisiune a crescut în măsură destul de însemnată, și anume în Berlin cu aproape 104 milioane mărci, și în Viena cu 44.3 milioane coroane, asemenea s'a îmbunătățit situațiunea băncilor din London și Paris; cu toate acestea toate băncile așteaptă dezvoltarea

evenimentelor viitoare fără a se putea decide la reducerea etalonului. Fiind acum aproape *ultimo Maiu*, pentru care încă se prevăd cereri mari, în luna aceasta nu se mai poate spera scăderea etalonului nici în London, nici în Berlin.

Discontul privat notează în Berlin $4\frac{1}{2}\%$, în Viena $4\frac{3}{8}\%$, iar cambiile de portofel ale primelor bănci se pot plasa dela 5% în sus.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Luceafărul*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Vârșeț, a continuat în anul 1906 pe calea desvoltării și consolidării. Totalul activelor, conform bilanțului ultim, a fost de K 2.443.799, în creștere față de anul precedent cu K 541.447, anume s'au sporit Escontul, cu K 134.927 la K 793.465, din care sumă sunt reescontate aproape K 410.000, adică aproape 52% ; Imprumaturile hipotecare au crescut cu K 285.517 la starea de K 1.221.721, din care sumă sunt cedate K 618.017. O creștere însemnată de K 109.580 remarcăm la Efectele publice, cari se cifrează cu K 130.780 și vor contribui fără îndoială la potențarea încrederii publicului în solvabilitatea și mobilitatea acestui institut. Dintre pasive au crescut cu mai mult de K 55.600 Depozitele spre fructificare la K 760.374 și Rezervele cu circa K 12.000 la K 63.969. O altă poziție însemnată a pasivelor sunt Creditorii K 277.948 față de K 126.801 în 1905. Venitul brut de K 155.901 este în creștere față de anul precedent cu K 32.110, iar profitul net se cifrează cu K 34.540, mai mare decât în 1905 cu circa K 3.300.

Adunarea generală ținută la 4 Februarie 1907, a hotărât a distribui profitul net de K 34.540-62 astfel: Dividendă și supradividendă K 14.000.—. Tantieme K 3.919.—. Scopuri filantropice-culturale K 1.091-59. Fondului de rezervă K 15.530-03. Cu dotațiunile anului 1906 Fondul de rezervă se urcă la K 74.000 și Fondul pentru amortizarea edificiului la K 5.500.

Dividenda s'a fixat cu 7% = K 7 de cupon și se plătește cu începere dela 4 Februarie 1907.

„*Murășanul*“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în M.-Radna. Bilanțul acestui institut pe 1906 arată puține schimbări față de bilanțul anului precedent; activele totale se cifrează cu K 650.443 față de K 634.782 în 1905, anume a crescut Escontul cu circa K 13.000 la K 325.575; Cambiile cu acop. ipot. dela K 260.680 la K 266.294, iar ceialalti rami de afaceri arată mici reduceri. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare cu circa K 62.000 la K 269.288 și Rezervele dela K 18.691 la K 25.828. Reescontul din contră s'a redus cu circa K 60.000 la K 245.132. Venitul brut de K 65.065 este mai mare decât în 1905 cu circa K 8.700, iar profitul net este în creștere față de anul precedent cu circa K 3.400 și se cifrează cu K 18.575-42.

Distribuirea acestui profit s'a hotărât cum urmează: Dividendă și supradividendă K 5.600.—. Fondului de rezervă K 6.171-49. Scopuri filantropice-culturale K 500.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1.166-02. Tantieme funcționarilor K 291-50. Tantiemă dir. executiv K 437-26. Fondului de penziune K 1.993-02. Fondului de rezervă pentru eventuale pierderi K 1.200.—. Remunerațiuni K 1.000.—. La disp. direcțiunii K 216-13. Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale

s'a împărțit cum urmează: Școalei de fete din Arad K 100. Gimnaziului din Brad K 200. Școalei din Dumbravița K 100. Mesei student. din Brașov K 30. Mesei studenților din Cluj K 20. Reuniunii sodalilor români din Sibiu K 20. Ajutor văduvei Melania Pap K 20. Ajutor pompierilor din M.-Radna K 10.

Dividenda s'a fixat cu 7% = K 14 de cupon și se plătește cu începere dela 17 Februarie 1907.

În direcțiune s'au reales domnii: Iosif Vuculescu și Dr. Atanasiu Brădean.

„*Olteana*“, cassă de economii, soc. pe acții în Viștea-inferioară, și-a ținut adunarea generală la 28 Februarie 1907 sub prezidiul dlui George Borzea, fiind notar dl Aurel Borzea, iar verificători ai procesului verbal d-nii Vasile Siandru și Iosif Ioan Cârje. Prezenți au fost 30 acționari, reprezentând 131 acțiuni cu 131 voturi.

Profitul net de K 10.437-20 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 4.000.—. Fondului de rezervă K 2.271-73. Scopuri filantropice-culturale K 930.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1.290-59. Fondului de binefaceri K 128-74. Fondului de penziune K 600.—. Fondului de clădire K 900.—. Delegațiunii băncilor K 32-18. La dispoziția direcțiunii K 283-96.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Mesei studenților, Brașov K 60. Mesei studenților, Blaj K 30. Mesei studenților, Cluj K 40. Bisericii din Viștea-inferioară K 200. La dispoziția direcțiunii pentru scopuri filantropice-culturale K 600.

Dividenda s'a fixat cu 5% = K 10 de cupon și se plătește imediat după adunarea generală.

„*Parsimonia*“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Bran. Anul 1906 l-a încheiat acest institut cu active totale de K 617.795 față de K 592.723 în 1905 și cu un profit net de K 12.716, cu circa K 150 mai mare decât în anul precedent. Ramul principal de afaceri Escontul se cifrează cu K 552.347 (în 1905 K 541.577), iar Cred. personale arată o reducere dela K 14.447 la K 12.577. În active mai sunt *Bonuri* (= *Értékpapírok*?) cu K 32.791. Ce privește pasivele au crescut Depozitele spre fructificare dela K 410.568 la K 444.625 și Rezervele cu circa K 5.000 la K 28.302. Inter. tranzit. anticipate, deși interesele incassate au crescut, sunt în reducere față de 1905 cu circa K 1.500 și se prezintă la K 43.371 interese incassate cu K 9.074 (în 1905 la K 39.770 cu K 10.525).

„*Reuniunea de împrumut și păstrare*“ în Iva-mare și-a încheiat bilanțul pe 1906, al XXII-lea an de gestiune, cu active totale de K 127.581, cu circa K 13.000 mai mari decât în 1905 și cu un profit net de K 3.080 (în 1905 K 2.887). Escontul a crescut cu circa K 3.000 la K 38.266, și Imprum. pe obligațiuni cu caventi dela K 62.316 la K 74.218. Din contră s'au redus Imprumaturile hipotecare cu circa K 1.000 la K 12.018. Dintre pasive au crescut Capitalul societar cu K 120 la K 19.200, Depozitele spre fructificare cu circa K 10.600 la K 92.600, apoi Rezervele dela K 5.129 la K 5.814. Venitul brut de K 12.585 este mai mare decât în 1905 cu circa K 1.100.

Distribuirea profitului net de K 3.080-16 s'a hotărât cum urmează: Dividendă K 1.916-80 (10%). Fondului de rezervă K 336-80. Fondului de penziune

K 100.— Fondului de edificare K 626-65. Fondului cultural K 50.— La dispoziția direcțiunii K 49-91.

*

„Schinteia“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Tăure. Bilanțul acestui institut pe 1906 prezintă active totale de K 60,179 (în 1905 K 55,735) compuse aproape cu totul din Escont, care se cifrează cu K 59,275 arătând față de 1905 o creștere de K 5,400. Dintre pasive s'au sporit Depozitele spre fructificare cu circa K 7,600 la K 32,283 și Rezervele dela K 6,602 la K 7,277. Reescontul arată o reducere de K 3,800 (starea K 10,300). Venitul brut de K 7,124 este cu circa K 1,700 mai mare decât în anul 1905, iar profitul net se cifrează cu K 2,949, aproape cu K 1,000 mai mult decât în anul precedent, creștere provenită din reducerea Intereselor tranzitoare anticipate dela K 1,463 la K 264, o sumă prea mică la K 4,800 interese încasate.

Profitul net de K 2,949-79 s'a distribuit cum urmează: Dividendă (5%) K 1,000.— Fondului de rezervă K 1,072.— Tantieme diverse K 700-98. Fondului filantropic K 50.— La dispoziția directorului pentru ajutoare mai mici K 126-08.

*

„Șoimușana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Șoimuș. În anul de gestiune expirat acest institut și-a redus ramul Imprum. pe obligațiuni cu circa K 7,000 la K 44,943, din contră a dat o desvoltare mai mare Escontului, care a crescut dela K 4,525 la K 14,588. O creștere însemnată de circa K 8,200 arată și poziția Diversi debitori (starea K 10,077). Totalul activelor se cifrează cu K 74,793 față de K 65,730 în 1905. La pasive cea mai însemnată poziție este Diverse conturi creditoare cu K 42,098 față de K 33,710 în 1905, pe când Depozitele spre fructificare sunt de tot minimale, abia K 964 și și acestea în reducere față de anul precedent cu K 129, o împrejurare puțin măgulitoare pentru acest institut. Rezervele prezintă starea de K 3,783 (în 1905 K 2,753). Venitul brut de K 7,328 este în creștere față de 1905 cu K 844, iar profitul net în reducere dela K 2,599 la K 1,964, care s'a distribuit astfel. Dividendă K 1,500. Fondului de rezervă K 314-50. Fondului cultural K 70. Gimnaziului din Brad K 50. La dispoziția direcțiunii K 30.

*

„Turnu Roșu“, cassă de economii, soc. pe acții în Boița și-a încheiat al III-lea an de gestiune cu active de K 45,143 cu circa K 4,000 mai mari decât în 1905 și la un venit brut de K 3,690 (în 1905 K 2,769) cu un profit net de K 1,791, în reducere față de anul precedent cu circa K 150. Escontul, ramul principal de afacere, a crescut cu circa K 14,000 la K 39,182, pe când Imprum. hipotecare s'au redus cu K 800 la K 5,020. Din capitalul societății de K 20,000 mai este nevărsată numai suma de K 1,894. Depozitele spre fructificare de K 23,432 sunt în creștere față de 1905 cu circa K 3,400, iar Rezervele se cifrează cu K 887 (în 1905 K 447).

*

LEGIslaTİUNE.

Reforma protestului cambial. La invitarea ministrului de comerț „Asociația regnicolară a institutelor de bani din Ungaria“ a prezentat guvernului un proiect pentru reforma protestului cambial, de următorul cuprins:

1. Protestul să nu se redigeze în document separat, ci în forma cea mai scurtă pe însăș cambia resp. alongul ei.
2. Organele, cari ridică protestele să fie absolvate dela purtarea registrelor de protest de azi și obligate a purta niște procese verbale mai simple și mai corespunzătoare scopului.
3. Dreptul notarilor publici de a ridică protestul să se extindă și asupra substituiților lor și chiar și asupra candidaților aplicați în cancelarie; asemenea să fie investiți cu dreptul de a ridică protestul advocații în localități unde nu există nici notar public, nici judecătorie cercuală.
4. Să se simplifice textul documentului de protest.
5. Organele încredințate cu ridicarea protestului să fie autorizate a primi plata oferită și a o cuită.
6. Să se lungească timpul pentru împlinirea formalităților de lipsă pentru validitatea sau susținerea drepturilor cambiale, ca notarul public, avocatul etc. să nu fie necesitați a-și folosi timpul cel mai scump pentru acest lucru puțin rentabil.
7. Taxa de protest fixă de azi să fie înlocuită prin o tarifă, ce crește gradat cu valoarea cambiei, iar competența protestului să fie K 1 ca la alte certificate liberate de notarii publici.
8. În fine să se enunțe că în caz când domiciliatul este identic cu creditorul, protestul este superfluu nu numai față de acceptant, ci și față de emitent și indossanți.

Proiectul prezentat — precum se anunță — a aflat aprobarea ministrului de justiție.

*

CRONICA.

Posturi vacante. „Ciacovana“ din Ciacova (com. Timiș) caută contabil. Salar anual K 1600, tantiemă statutară și locuință în natură (3 camere etc.). Terminul concursului 30 Maiu a. c.

*

Intreprinderi românești noue. Sub firma „Banca populară“, societate pe acții, este pe cale a se înființa în Zagra (cottul Bistrița-Năsăud) a nouă întreprindere financiară românească, care a convocat deja adunarea generală de constituire pe 2 Iunie a. c.

„Sămănătorul“, tovărășie agricolă pe acții ce s'a înființat de curând în Gherla; se ocupă cu cumpărarea de mașini și unelte agricole, semințe, altoi de pomi și vie etc. pentru membrii săi și pentru nemembri.

Informațiuni mai de aproape asupra capitalului societății, a conducătorilor acestor două întreprinderi etc. — ne lipsesc.

*

Sumar.

La Conferința Banilor. — Reforma institutelor de bani. — Jurisdicțiune: înregistrarea locurilor vacante în direcțiune prin direcțiune, Dreptul acționarilor de a cere convocarea adunării generale. — Reforma financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Luceafărul“, „Murășanul“, „Olteana“, „Parsimonia“, „Reunirea de împrumut și păstrare“, Ilva-mare, „Schinteia“, „Șoimușana“, „Turnu Roșu“. — Legislațiune: Reforma protestului cambial. — Cronică: Posturi vacante, întreprinderi românești noue.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 22 Maiu 1907.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Kenta ung. aur, scut. de dare	112'05	112'25
4	" " Cor. " " "	94'10	94'40
3 1/2	" " " " " " " "	83'20	83'50
—	Impr. cu premii à 100 fl. " " "	197'—	199'—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	148'75	150'—
3	Impr. p. regul. Porților de fier. " " "	76'10	77'—
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	101'75	101'50
4	" rurale ungare " " "	94'55	95'—
4	" " croato-slav. " " "	—	96'50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor., Mai-Nov., sc. de dare	96'55	98'65
4	" " " " " " " " " " " "	98'35	98'65
4-2	" " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	99'80	99'95
4-2	" " argint April-Oct. " " "	99'85	99'95
4	Losuri din 1860 à fl. 500.—	153'25	155'—
4	" " 1860 à fl. 100.—	211'50	213'—
—	" " 1864 à fl. 100.—	258'50	260'—
4	Renta austr. aur., scut. de dare.	117'40	117'10
4	" " Cor. " " " " " " " "	98'60	98'90
3 1/2	" " de invest. " " " " " " " "	88'20	—
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	92'80	93'60
5	" " Viena " " " " " " " "	102'—	—
6	" bulgar p. căi ferate din 1889 à frs 125	120'60	119'75
4	Imprumut Temes-Bega din 1897	94'25	95'—
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	99'—	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	100'—	99'90
4	" " " " " " " " " " " " " "	100'70	100'70
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta în fl.	100'30	101'—
4	" " " " " " " " " " " " " "	96'15	96'—
4 1/2	Obl. com. "banca" ung. "Pesta cu 10% premie	107'—	107'—
4	" " " " " " " " " " " " " "	96'15	96'25
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	96'—	96'—
4	Obl. com. " " " " " " " " " " " " " "	96'—	96'25
—	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	116'—
4	Scris fonc Inst. de credit fonciar ungar încor.	95'05	95'50
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	100'30	101'—
4	" " " " " " " " " " " " " "	95'75	96'—
—	Obl. cu premii Banca ung. hip. à K 100	—	116'—
5	"Albina", Sibiu	—	101'—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	—	100'—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu,	101'25	100'—
4	" " " " " " " " " " " " " "	96'50	97'—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	101'50	101'50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu,	101'25	101'—
4	" " " " " " " " " " " " " "	97'—	97'—
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	273'50	—
3	1880 à fl. 100	—	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	281'—	—
4	1889 à fl. 100	253'—	242'—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	106'25	110'—
2	" " " " " " " " " " " " " "	260'—	—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100.	23'—	22'75
—	Basilica—Budapesta à fl. 5'—	445'—	445'—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100'—	184'—	185'—
—	Buda, comuna à fl. 40'—	180'—	180'—
—	Pálffy, à fl. 40'—	47'75	48'—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10'—	29'90	30'50
—	" " ungară, à fl. 5'—	476'—	485'—
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100'—	—	9'50
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5'—	—	11'75
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4'—	—	—
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11'39	11'43
—	20 franci aur	19'16	19'17
—	20 marce aur	23'58	23'57
—	Sovereigns pr bucată	24'08	—
—	Ruble hârtie per bucată	2'52	2'53
—	100 marce hârtie	117'85	117'95
—	100 franci hârtie	—	95'95
—	100 lire hârtie	95'65	95'65
—	100 lei hârtie	—	95'—

„CIACOVANA“, institut de credit și econ. în Ciacova.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **contabil** la „Ciacovana“, Csákova (comit. Timiș) se publică concurs cu condițiunile următoare:

1. Salar anual K 1600.
2. Locuință în natură în casele institutului, constătătoare din: 3 chilii, culină, cămară, pod, pivniță, în curte separată. Locuința se poate ocupa numai la 1 Iulie st. n. 1907; până atunci competența de locuință va solvi-o institutul în bani.

3. Tantiema statutară.

4. Ceice doresc a reflecta la dobândirea acestui post, au să documenteze, că au absolvat școala comercială, că au prestat examenul de maturitate și că posed limba română, germană și maghiară perfect în vorbire și scriere, și că sunt capabili a compune independent bilanțul.

Rugările sunt a se adresa direcțiunii institutului „Ciacovana“, Csákova (Temes m.) până incluzive 30 Maiu st. n. 1907.

Numai cei cu praxă de bancă vor fi luați în considerație.

Noul ales are să-și ocupe postul la 15 Iunie st. n. 1907.

Alegerea va fi în 1 Iunie st. n. 1907.

Dat în ședința plenară a direcțiunii, ținută în 9 Maiu st. n.

Nr. 73 (3—3)

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe vieață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 2 (21—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.